

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту та адміністрування

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
МЕНЕДЖМЕНТ ЗЕД
підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент

Силабус освітнього компонента «МЕНЕДЖМЕНТ ЗЕД» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент

Розробник: Милько І.П., доцент кафедри менеджменту та адміністрування, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:
гарант ОПП Менеджмент

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування
протокол № 8 від 11 січня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Лариса ЧЕРЧИК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 073 Менеджмент Менеджмент Перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання <u>2 рік</u>
		Семестр 4-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>26</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>28</u> год.
		Самостійна робота <u>30</u> год.
		Консультації <u>6</u> год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Милько Інна Петрівна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Контактна інформація викладача:

Телефон: (050)6691504

Електронна пошта: mylko.inna@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, ауд. 306

Дні занять розміщено на <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Менеджмент ЗЕД» спрямований на формування фахових компетенцій у сфері управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, використання досягнень найкращого практичного досвіду. Особлива увага приділяється здобуттю практичних навиків розробки та реалізації політики управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: освітній компонент «Менеджмент ЗЕД» є суміжним і тісно пов'язаним із такими дисциплінами як «Менеджмент організацій», «Стратегічний менеджмент».

Постреквізити: освітній компонент завершального рівня.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета вивчення освітнього компонента – оволодіння системою теоретично-методологічних аспектів та практичних інструментів менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, які забезпечать отримання інтегральної, загальних та професійних компетенцій для здійснення ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства в умовах професійної діяльності.

Основними **завданнями** освітнього компонента є: визначення основних рис та характерних особливостей електронного бізнесу; вироблення навичок розроблення та реалізації стратегічних та тактичних планів у сфері ЗЕД; організування ЗЕД; мотивування персоналу, контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД; здійснення оцінювання та управління ризиками ЗЕД; вироблення ефективних управлінських рішень у сфері ЗЕД; формування системи інформаційного забезпечення ЗЕД; управління транснаціональними компаніями; здійснення антикризового управління в ЗЕД.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності:

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання:

ПРН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

5. Структура освітнього компонента

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бал
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти менеджменту в електронній комерції						
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД»	5	1	2	2		УО, РС, Т / 2
Тема 2. Сутність, принципи та види планування в ЗЕД	5,5	1	2	2	0,5	УО, ПЗ, РС, Т, Е / 3
Тема 3. Особливості різних видів планування в ЗЕД	6,5	2	2	2	0,5	ПЗ, РС, Т, Е / 3
Тема 4. Основні форми проектування організацій, задіяних у ЗЕД	6,5	2	2	2	0,5	ПЗ, РС, Т, Е / 3
Тема 5. Сутність і необхідність управління ЗЕД великих підприємств	6,5	2	2	2	0,5	УО, ПЗ, РС, Т / 3
Тема 6. Особливості організації ЗЕД малими та середніми підприємствами	6,5	2	2	2	0,5	УО, ПЗ, РС, Т / 3
Тема 7. Управління персоналом в зовнішньоекономічній діяльності	6,5	2	2	2	0,5	ПЗ, РС, МКР / 3
Разом за модулем 1	43	12	14	14	3	20
Змістовий модуль 2. Механізм забезпечення функціонування мережевих та віртуальних підприємств						
Тема 8. Мотивування працівників у сфері ЗЕД	6,5	2	2	2	0,5	УО, ПЗ, РС, Т, Е / 3
Тема 9. Контролювання зовнішньоекономічної діяльності	6	2	2	2		УО, ПЗ, РС, Т, Е / 2
Тема 10. Діагностування і регулювання зовнішньоекономічної діяльності	7,5	2	2	3	0,5	УО, ПЗ, РС, Т, Е / 3

Тема 11. Методи менеджменту ЗЕД	6,5	2	2	2	0,5	УО, ПЗ, РС, Т, Е / 3
Тема 12. Управлінські рішення та ризики у ЗЕД	6,5	2	2	2	0,5	УО, ПЗ, РС, Т, Е / 3
Тема 13. Антикризисний менеджмент ЗЕД	6,5	2	2	2	0,5	УО, ПЗ, РС, Т, Е / 3
Тема 14. Ефективність менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	7,5	2	2	3	0,5	ПЗ, РС, МКР / 3
Разом за модулем 2	47	14	14	16	3	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин / Балів	90	26	28	30	6	100

Форма контролю*: модульна контрольна робота (МКР), усне опитування (УО), тести (Т), розгляд ситуаційних завдань (РС), виконання практичних задач (ПЗ), написання реферату чи есе (Е).

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Менеджмент ЗЕД» передбачає:

- підготовку до аудиторних (практичних) занять – опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань) освітнього компонента;
- розв'язання тестових завдань;
- розв'язання практичних задач, ситуацій;
- написання рефератів та коротких есе з конкретної теми;
- підготовку до усіх видів контролю.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка. Здобувач повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultatuv_navchannia_formalnii.pdf)

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусє семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачем вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Складання модулів

відбувається лише раз, відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Політика виставлення балів. Враховуються бали поточного (40 балів) та модульного чи підсумкового оцінювання (60 балів). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час занять; не допускаються пропуски та запізнення на заняття; заборонено використання мобільного телефону, планшета чи інших мобільних пристроїв під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання. Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компоненту виставляється без складання іспиту, якщо студент успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому не менше 75 балів. Така оцінка виставляється та заноситься до екзаменаційної відомості й індивідуального навчального плану здобувача у день проведення екзамену за умови обов'язкової його присутності. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг (згідно силабусу освітнього компоненту) здобувач складає іспит у формі письмового опитування. При цьому на іспит виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі письмового семестрового екзамену згідно затвердженого розкладу. Екзаменаційний білет охоплює програму освітнього компоненту та включає два теоретичних запитань (40 балів), 1 практичну задачу (20 балів). Максимальна оцінка 60 балів.

Порядок організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Перелік питань до екзамену

1. Сутність менеджменту ЗЕД.
2. Суб'єкти ЗЕД.
3. Принципи зовнішньоекономічної діяльності.
4. Еволюція поглядів на зовнішньоекономічну діяльність
5. Сутність планування ЗЕД.
6. Принципи та види планування ЗЕД.
7. Стратегічне планування ЗЕД.
8. Технологія розроблення стратегій у сфері ЗЕД.
9. Прогнозування у сфері ЗЕД.
10. Тактичне планування ЗЕД.
11. Планування грошових потоків в ЗЕД.
12. Особливості бізнес-планування міжнародних інвестиційних проєктів.
13. Особливості побудов організаційних структур управління залежно від розмірів підприємств та масштабів ЗЕД.
14. Організування закордонної виробничо-господарської діяльності великих підприємств.
15. Види організаційних структур управління ЗЕД великих підприємств.
16. Різновиди органів управління ЗЕД великих підприємств.
17. Сутність та необхідність управління експортними та імпортерними операціями малих і середніх підприємств.
18. Фактори, які визначають особливості ЗЕД малих і середніх підприємств.
19. Організування співпраці із закордонними посередниками.
20. Кадрова політика у ЗЕД.
21. Підготовка персоналу для роботи за кордоном.
22. Посадові обов'язки менеджерів ЗЕД та фахівців у сфері ЗЕД

23. Взаємовідносини відділу ЗЕД з іншими підрозділами підприємства.
24. Форми та методи мотивування персоналу, задіяного у сфері ЗЕД.
25. Міжнародна практика формування мотиваційних систем.
26. Роль етики у забезпеченні ЗЕД.
27. Форми та інструменти регулювання ЗЕД.
28. Роль регулювання у забезпеченні якісних управлінських процесів у сфері ЗЕД.
29. Методи оцінювання та ідентифікування стану та параметрів ЗЕД.
30. Технологія діагностування ЗЕД. Н
31. Нормативно-методичне забезпечення діагностування ЗЕД.
32. Сутність контролювання ЗЕД.
33. Етапи контролювання ЗЕД.
34. Експертиза у ЗЕД.
35. Контролювання укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів.
36. Сутність та види методів менеджменту у ЗЕД.
37. Документування у ЗЕД.
38. Механізми трансформування методів менеджменту ЗЕД в управлінські рішення.
39. Види управлінських рішень у ЗЕД та рівні їх прийняття.
40. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень у ЗЕД.
41. Оптимізування управлінських рішень у ЗЕД
42. Ризики при прийнятті рішень у ЗЕД.
43. Циклічні та стадіальні кризи у світовій економіці та їх вплив на ЗЕД підприємств.
44. Кризи життєвого циклу підприємства та їх вплив на ЗЕД.
45. Діагностування кризових явищ у сфері ЗЕД.
46. Діагностування загрози банкрутства суб'єктів ЗЕД.
47. Інструментарій запобігання кризовим явищам у ЗЕД.
48. Методика визначення економічної ефективності в менеджменті ЗЕД.
49. Методичні підходи до розрахунку ефективності експорту, імпорту, зовнішньоторгового обороту, спільної підприємницької діяльності.
50. Загальні і часткові показники ефективності ЗЕД.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Батченко Л.В., Дятлова В.В., Мойсеєнко К.С., Ткаченко О.Г. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина I. Харків: Вид-во «НТМТ», 2018. 259 с.
2. Ольшанський О.В., Яцун Л.М., Селютін В.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Х. : ХДУХТ, 2019. 103 с.
3. Милько І. П. Менеджмент ЗЕД: методичні вказівки до самостійної роботи. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2020. 74 с. URL: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18264>
4. Милько І.П. Управління операціями з експорту-імпорту: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. 131 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21143>

5. Діброва Л.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник. К.: ЦП «Компринт», 2016. 522 с.
6. Козак Ю.Г., Савельєв Є.В. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. 6-е вид., перероб. та доп. Київ: ЦУЛ, 2019. 292 с.
7. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. Ірпінь, 2019. 410 с.
8. Горбовий А.Ю., Оксанич О.Е., Степанюк О.М., Милько І.П. та ін. Зовнішньоекономічна діяльність України для входження в Євросоюз: Досвід вишеградської четвірки: навчальний посібник. Луцьк: ВІЕМ, 2014. 224 с. (Рекомендовано МОН України, лист №1/11-7465 від 20.05.2014 р.)
9. Дахно І.І., Алієва-Барановська В.М. Зовнішньоекономічна діяльність-3: навч. посібн. К.: Центр учбової літератури, 2018. 356 с.

Додаткова література

1. Буняк Н. М., Коленда Н. В., Черчик Л. М. Менеджмент. Практичний курс: навч. посібник. Луцьк : Терен, 2017. 278 с.
2. Милько І., Нагорнова О., Овчиннікова О. Регулювання і моделювання зовнішньоекономічної діяльності Хмельницької області. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. Випуск 25. 2019. С. 285
3. Милько І., Денисова Т. Методика оцінки менеджменту безпеки зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Економічний часопис ВНУ імені Лесі Українки*. Том 4 (28). 2021. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-04-88-95>
4. Милько І.П. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності в умовах війни. *Міжнародна благодійна конференція Together United: науковці проти війни* (22 травня 2022 року). Луцьк. 2022. С. 152-155.
5. Менеджмент: практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб.; уклад.: Т.В.Лазоренко, О.В. Гук. Електронні текстові дані (1 файл: 1,08 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 105 с.
6. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, О.В. Генералов ; Київський національний торговельно-економічний університет. Київ : КНТЕУ, 2018. 311 с.
7. Черчик Л.М. Менеджмент персоналу. Конспект лекцій. Луцьк: СЛУ імені Лесі Українки, 2019. 146 с.
8. Черчик Л. М., Бортнік С. М. Менеджмент персоналу та підприємницької діяльності : Конспект лекцій. Луцьк: СЛУ імені Лесі Українки, 2016. 70 с.
9. Mylko I., Begun S., Buniak N., Kolenda N., Ovchynnikova O., Nahornova O. Forecasting regional migration flows. *Proceedings of the 2020 10th International Conference on Advanced computer information technologies ASIT'2020*. Deggendorf, Germany, 2020. pp. 165-170. UTL: <https://ieeexplore.ieee.org/document/9208837>. DOI: 10.1109/ACIT49673.2020.9208837 (наукометрична база Scopus)
10. Mylko I., Ovchynnikova O., Ozhema S., Cherchyk L. Management of Investment Processes in the Region. *National Interest Academic Journal*. 2020. №1. P. 10-21.

Інтернет-ресурси

1. Верховної Ради України URL: www.rada.gov.ua.
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Державна митна служба України. URL: <http://www.customs.gov.ua.a>
4. Державна служба експортного контролю. URL: <http://www.dsecu.gov.ua>
5. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua>.
6. Інкотермс – 2020. URL: <http://pact.com.ua/incoterms.htm>
7. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
8. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

9. Митний кодекс України URL: <http://sfs.gov.ua/mk/>
10. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
11. Національний банк України URL: <http://www.bank.gov.ua>
12. Організація об'єднаних націй (ООН) URL: www.un.org.
13. Світова організація торгівлі (СОТ) та щорічне видання International Trade Statistics URL: www.wto.org